

Lisa 2.3 KSH ettepanekute ja soovitude arvestamine arengukavas

KSH ettepanek või soovitus	Arengukava
1. Võtta arengukavas kasutusele Keskkonnastrateegia asjassepuutuvad mõõdikud. Keskkonnastrateegias (Loodus- ja kultuurmaastike toimivus ja säästlik kasutamine) on olemasoleva mõõdikuna esile toodud karjäärade (liiva-, põlevkivi- ja savikarjäärade, kivimurdude jms) pindala ja osatähtsus.	Mõõdikute rakendamise võimalused vajavad täpsustamist.
2. Ettepanek võtta ehitusmaavarade korrastatud alade osakaalu kasv keskkonnamõju vähendamise indikaatoriks (strateegilise eesmärgi 3 indikaatorina). Keskkonnastrateegias (Loodus- ja kultuurmaastike toimivus ja säästlik kasutamine) on toodud väljatöötamist vajava mõõdikuna taastatud ja rekultiveeritud alade pindala ja nende suhe rikutud aladesse.	See näitaja oleks rakendatav mõõdikuna, mis näitaks kaevandamisega rikutud alade korrastamistegevuse tulemuslikkust. Seetõttu näeb arengukava ette koostada ülevaade juba tehtud revisjonist mahajäetud, kuid kaevandamata ehitusmaavara varuga kaevandamisalade kohta ja lisaks planeerida revisjon siiani arvele võtmata mahajäetud kaevandamisaladest. Nimetatud aladel näha vajadusel ette korrastamine või allesjäänud maavara kaevandamine ja seejärel korrastamine.
3. Ettepanek lisada arengukava tegevusse 3.2.2. Koostatud ülevaate tulemuste alusel vajalike meetmete rakendamine (sh üleriigilise tähtsusega maardlate hõivamise ja korrastamise kavade koostamine ja piloottööd probleemsemates maardlates)	Arengukavas arvestatud. Kui üleriigilise tähtsusega ehitusmaavara maardlas on välja antud järjestikku mitu kaevandamis luba, siis võib tekkida probleeme maardlas pidevalt kasvava mäeeraldiste alaga ning tulevase korrastamise kohta tervikliku lahenduse leidmisega (praegu korrastatakse mäeeraldiste üksikult, s.t objektide kaupa). Sel juhul on otstarbekas kaaluda maardla territooriumile maardlate hõlvamise ja korrastamise kavade koostamist ja piloottööd probleemsemates maardlates, mis käsitleks nii maardla edasist kasutuselevõttu kui jooksvat korrastamist.
4. Vältida muuks otstarbeks taaskasutusse andmata kaevandamisaluse ala laienemist uute mäeeraldiste tõttu juba olemasolevas kaevandamiskohas (läbi mäeeraldiste laiendamise, uue külgneva ala juurdeandmise) kehtestades eeltingimusena uues loas olemasoleva mäeeraldiste täieliku korrastamise nõude. Ei saa lubada olukorda, kus suure karjääri servas tegutsetakse väheses mahus ja seetõttu seda suurt karjääri ei korrastata. Suured külgnevate mäeeraldistega karjäärid peavad olema korrastatavad juba töötamise ajal vastavalt kaevandamise ja korrastamise kavale.	Mäerendi kasutuselevõtt seab kaevandajatele eesmärgiks kaevandada majanduslikel kaalutlustel varu mäeeraldistest võimalikult lühikese aja jooksul ja kaevandamis lubade pikendamise taotlused muutuvad harvaks nähtuseks või kaovad üldse. Igatahes ei ole need põhjustatud meelega kaevandamisega viivitamisest või varu säilitamisest, sest mäerendi rakendamine aitab majanduslikult väärtustada ehitusmaavara ja tekitab normaalse konkurentsi kaevandamisettevõtete vahel.
5. Kaaluda arengukava tegevuses 1.1.2. (Seadusandluse muutmine ja täiendamine maapõue kontseptsioonile vastavaks) mulla taaskasutuse kiirendamise probleemistikku. Täna elus mullakiht suures osas hävib. Mullakaitse seisukohast oleks õige karjääri etapiviisiline rekultiveerimine. Siis oleks kooritud mulda võimalik kasutada koheselt ammendatud alade haljastamiseks. Kui mulda ei ole võimalik karjääris kiiresti kasutada ei tohiks takistada selle kasutust väljaspool karjääri.	Mulla probleemidega tegeldakse praegu ELi tasandil ja mulla säästliku kasutamise kohta tulevad ilmselt eraldi õigusaktid direktiivi tasandil. Seepärast Ehitusmaavarade arengukava mulla probleeme eraldi ei käsitle. Praegu piisab maapõueseaduse §-st 65 Mullakaitse nõuded esitatust.
6. Ettepanek ehitusmaavarade kasutamise planeerimisse omavalitsuste kaasamine, seda ka läbi üleriigilise tähtsusega maardlate hõivamise ja korrastamise kavade koostamisel ja piloottöödel).	Arengukavas arvestatud. Maavarade registri täiendamine ja üleriigilise tähtsusega probleemsete maardlate osas vajadusel kasutuselevõtu ja korrastamise kavade koostamine ja piloottööde läbiviimine.
7. Teha arengukavas ettepanek Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile tee-ehituse ehitushange lahutada kaheks: ehitushange ja materjalihange (ehi-	Arengukavas nähakse nn „karjäärade broneerimise“ vähendamise hoobadena eeskätt mäerendi rakendamist ja varustuskindluse arvestuse sisseviimist. Maa-

KSH ettepanek või soovitus	Arengukava
tusmaavarade osas). See võimaluse ehitusmaterjali müügiks sõltumatult tee-ehitajast. Eeldatavalt vähendaks see nn „karjäärade broneerimist“. Kõigil tee-ehitajatel pole siis vajadust teetööde pakkumiseks omada pakkumiseks sobivat karjääri teehituse piirkonnas.	põuaseaduses on sätestatud kaevandamisloa andmisest keeldumise ühe alusena kaevandamise vastuolu riigi huvidega, avaliku huvi väljenduseks on varustuskindlus.
8. Kaevandamise perioodi ajaline lühendamine kaevandamislubade abil. Kaevandamislubade pikendamisel rakendada täiendavaid tingimusi (sanktsioone) kaevandajale, kes pole algse loa nõuete täitmisega hakkama saanud.	Mäerendi kasutuselevõtt seab kaevandajatele eesmärgiks majanduslikel kaalutlustel varu väljata mäeeraldisest võimalikult lühikese aja jooksul.
9. Maamaksu suurendamine kaevandamisperioodiks, muutes maamaksu seaduse § 5. Maksumäär. Arvestades et maamaksu raha laekub kohalikule omavalitsusele sobiks see ka pingete leevendamiseks kaevandajate suhetes omavalitsustega.	Mäerendi kasutuselevõtt seab kaevandajatele eesmärgiks majanduslikel kaalutlustel varu väljata mäeeraldisest võimalikult lühikese aja jooksul.
10. Kaaluda sobivates kohtades riigikarjäärade avamist, mis oleksid kui ladu ja mittetöötamise ajal korrastatud, kuid millede maavara saaks vajadusel kiiresti kasutusele võtta riigi infrastruktuuride rajamiseks karjääri rendile andes.	Hetkel pole vastavaid uuringuid jne. Kui maapõue kontseptsioon seda käsitleb, siis arvestatakse ka arengukavas.
11. Kaaluda keskkonnatasude seaduse muutmist olukordadeks, kui kaevandamismaht on mitme aasta keskmisena näiteks ca 30% väiksem loajärgsest ja tekib reaalne oht kaevandamistähtaja ületamisest.	Mäerendi kasutuselevõtt seab kaevandajatele eesmärgiks majanduslikel kaalutlustel varu väljata mäeeraldisest võimalikult lühikese aja jooksul.
12. Kaevandajale deposiidi nõude sisseviimine vähendamaks riski kaevandatud alade korrastamata jätmisest.	Tagatisraha nõude sisseviimisele maapõuaseadusesse ei andnud Justiitsministeerium korra juba nõusolekut.
13. Ettepanek lisada arengukava tegevuse 3.1.1 Analüüsi koostamine ehitusmaavarade kaevandamisega seonduvate keskkonnalubade nõuete täpsustamise vajadustest kirjeldusse: <ul style="list-style-type: none"> • keskkonnalubade nõuete täpsustamise analüüsi raames selgitatakse ka keskkonnainormide järgimise järelevalve tõhustamise vajadus ja lahendamata joogiveevarustuse halvenemise juhtude arv ning vajadusel anda soovitusel keskkonnalubade täpsustamiseks; • võimalikult looduslähedaste karjääriveekogude planeerimine karjääri kavandamisel ja kaevandamise käigus ning ebarahuldava ökoloogilise potentsiaaliga karjääriveekogude korrastamine. 	Arengukavas arvestatakse tehtud ettepanekutega vastavate arengukava tegevuste lähteülesannete koostamisel.
14. Ettepanek arengukavas ette näha eraldi tegevusena koolituste, seminaride läbiviimised ja juhendmaterjalide koostamine. KSH-s väljapakutud teemad: <ul style="list-style-type: none"> • kaitsealade eesmärkidega kooskõlas olevate kaevandamisvõimaluste selgitamiseks kaitsealadel; • maavarade kasutamise ja planeerimise koolitused ja seminarid, maakonna, KOV, ametnikele ja planeerijatele, selgitada osapooltele karjääri asukoha valiku protseduuri, kaevan- 	Arengukavas arvestatud.

KSH ettepanek või soovitus	Arengukava
<p>damise ja korrastamise terviklikku kavandamist, vajadusel korrigeerida õigusakte, koostada vastav juhised</p> <ul style="list-style-type: none"> • arengukavas kavandatud riigile kuuluvate ehitusmaavarade kaevandamisel ja kasutamisel tekkinud õiguslike probleemide lahendamisel tuleb selgelt välja tuua riigi ja KOV pädevus (VV, riiklik maavarade komisjon, üldplaneeringud, arengukavad) otsusetegemisel, samuti toetuste ja keskkonnatasude jagamise kord, et kõigil osapooltel oleks selgus oma järgmist otsuste suhtes • võimalikult looduslähedaste karjääriveekogude planeerimine karjääri kavandamisel ja kaevandamise käigus ning ebarahuldava ökoloogilise potentsiaaliga karjääriveekogude korrastamine 	
<p>15. Ettepanek täpsustada arengukavas, et Eesti Keskkonnastrateegias eesmärkide 1.3; 1.5; 2.2 paremaks täitmiseks:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Keskkonnaministeeriumil korraldada rikutud maade ülevaatlik arvestus (soovitame kaaluda Maa-Ametit täitjaks kui maakasutusest parima ülevaate omajat); • suuremate maardlate hõlvamise ja korrastamise kavade koostamine, sh nn piloottööd, mille tulemusi saab arvestada kaevandamislubade väljaandmisel ja korrastamise järelevalve tõhustamisel; • rajatavate maanteetrasside alla jääva maavararu või maavaraga kvaliteedilt sarnase kivimi või setendi laialdasem kasutamine selleks sobivates kohtades teetrasside süvendamise viimise läbi. 	Arengukavas arvestatud.
<p>16. Ettepanek Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumil esitada koos transpordi arengukavaga ehitusmaavarade vajaduse prognoos. Sealjuures on soovitatav arvestada ka teede/ehitiste kogukulu nende elukaare jooksul.</p>	Arengukavas arvestatud.
<p>17. Kaaluda senisest suurema osa kaevandamise keskkonnatasudest suunamist kohalikkude eelarvesse või siis otse kaevandamise keskkonnamõtjude leevendamiseks. Sealhulgas on asjakohane on ka keskkonnatasude kasutamine rikutud alade kiiremaks korrastamiseks puhkealadeks, elamumaaks jms.</p>	Arengukavas arvestatud.